

Nr 146.

Ankom till riksdagens kansli den 17 maj 1945 kl. 2 em.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående restitution av tull för vissa partier till kaffesurrogat avsedda sockerbeter och cikorierötter.

(3:e avd.)

I en inom andra kammaren av herrar *T. Henriksson* och *N. Holmström* väckt motion (II: 256) har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att tull för de partier sockerbeter respektive cikorierötter, som omnämnas i generaltullstyrelsens yttrande av den 26 april 1944, skall, i den mån visas, att varan icke före införseln undergått sådan behandling, att den kan användas såsom kaffesurrogat och ej utan rostning använts som kaffesurrogat, utgå efter tulltaxenummer 46 med allenast 5 kronor per 100 kilogram samt att för högt betalad tull med 15 kronor per 100 kilogram skall restitueras till varuägarna.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

Over motionen har, efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning, *generaltullstyrelsen* den 3 april 1945 avgivit yttrande, vilket fogas såsom bilaga härtill. (*Bilaga*) .

Vid förra årets riksdag väcktes i samma ämne de likalydande motionerna I: 55 och II: 105, vari hemställdes, att riksdagen måtte besluta, att tull för de partier sockerbeter och cikorierötter, vilka enligt en motionerna bifogad förteckning importerats och tullbehandlats efter tulltaxenummer 140, skulle utgå efter tulltaxenummer 46 samt att för högt betalad tull med 15 kronor per 100 kilogram skulle restitueras till varuägarna.

Statsutskottet fann i sitt utlåtande nr 186 — vid vilket utskottet såsom bilaga fogat generaltullstyrelsens i förevarande motion omnämnda yttrande den 26 april 1944 — efter en utförlig motivering ej tillräckliga skäl föreligga för att erlagd tull skulle restitueras efter beslut av riksdagen och hemställde, att motionerna ej måtte av riksdagen bifallas.

1944 års riksdag beslöt i enlighet med utskottets hemställan.

Utskottet.

Utskottet får hänvisa till innehållet av generaltullstyrelsens bifogade yttrande i anledning av den nu ifrågavarande motionen II: 256. Vad i ärendet

förekommitt synes utskottet ej böra föranleda riksdagen att frångå det förra året fattade beslutet. Utskottet hemställer därför,

att motionen II: 256 ej må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 17 maj 1945.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 140.

Reservation

av herrar *Mannerskantz*, *Holmström* och *Birke*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till motionen och således hemställa,

att riksdagen må med bifall till motionen II: 256 besluta, att tull för de partier sockerbeter respektive cikorierötter, som omnämnas i generaltullstyrelsens i motionen åberopade yttrande av den 26 april 1944, skall, i den mån visas, att varan icke före införseln undergått sådan behandling, att den kan användas såsom kaffesurrogat och ej utan rostning använts som kaffesurrogat, utgå efter tulltaxenummer 46 med allenast 5 kronor per 100 kilogram samt att för högt betalad tull med 15 kronor per 100 kilogram skall restitueras till varuägarna.

Bilaga.

Till riksdagens statsutskott.

Genom remiss den 9 mars 1945 har Kungl. Maj:t anbefallt generaltullstyrelsen att avgiva och senast den 7 april 1945 till riksdagens statsutskott överlämna begärt yttrande över en inom andra kammaren av herrar T. Henriksen och N. Holmström väckt motion, nr 256, om restitution av tull för vissa importerade partier sockerbeter och cikorierötter.

I anledning härav får styrelsen anföra följande.

Motionärerna erinra därom, att två likalydande motioner i ämnet blevo väckta vid 1944 års riksdag, och åberopa vad som då framkom vid frågans behandling. I motiveringen för sin hemställan lämna motionärerna därjämte en redogörelse för skillnaden mellan å ena sidan torkade och å andra sidan rostade sockerbeter och cikorierötter. Själva hemställan i årets motion avviker något från den i 1944 års motioner förekommande. Den lägre tullen, 5 kronor för 100 kilogram, skulle sålunda enligt nu föreliggande motion kunna bliva tillämplig för ett större antal varuposter, än som avsågs i föregående års motioner. Å andra sidan hava motionärerna i sin hemställan upptagit ett tidigare icke angivet villkor för att komma i åtnjutande av den lägre tullen, nämligen att det visas, att varan icke före införseln undergått sådan behandling, att den kunde användas såsom kaffesurrogat, och ej utan rostning använts som sådant.

Över förut berörda motioner i ämnet vid 1944 års riksdag avgav styrelsen den 26 april samma år ett utförligt yttrande, vilket såsom bilaga fogats vid statsutskottets utlåtande nr 186. Styrelsen torde därför, med åberopande av vad styrelsen sålunda tidigare anfört i frågan, nu få begränsa sitt yttrande till att avse huvudsakligen de punkter, i vilka årets motion skiljer sig från de föregående.

Motionärerna synas utgå ifrån att de produkter, om vilka nu är fråga, utgöra enhetliga varuslag med bestämda egenskaper. De såsom torkade sockerbeter och cikorierötter betecknade varor, som införts för att användas vid tillverkning av kaffesurrogat, hava emellertid visat sig vara av mycket varierande beskaffenhet. Det har sålunda förekommit dels produkter, som utöver torkning icke förändrats något i kemiskt avseende, dels ock produkter, vilka undergått pyrokemiska förändringar i betydande grad. Mellan dessa ytterligheter hava förekommit övergångsformer, som representerat olika omvandlingsstadier. Man torde därför med skäl kunna påstå, att ifrågavarande produkter icke utgöra enhetliga varuslag, som lätt kunna definieras i en författning.

Motionärerna uppgiva, bland annat, att för hårt torkade betor få en mörk färg, som gör, att de vid ytlig besiktning kunna förväxlas med rostade betor. I anledning härav vill styrelsen framhålla, att prov å de införda varorna blivit undersökta i stor utsträckning å tullverkets huvudlaboratorium och i vissa fall även av särskild sakkunnig. Tulltaxeringen kan därför icke sägas vara grundad på en ytlig besiktning av varorna. I varje fall föreligga, såsom styrelsen tidigare meddelat, två grupper av Kungl. Maj:ts utslag på besvär i anledning av verkställda tulltaxeringar, nämligen tre utslag den 10 juni 1942 och sjutton utslag den 20 januari 1943. Enligt de försträdda har Kungl. Maj:t ej funnit skäl att göra ändring i styrelsens beslut, som inneburo, att varorna skulle hänföras till tulltaxenummer 140, med tull av 20 kronor för 100 kilogram. I de senare utslagen har Kungl. Maj:t däremot förklarat, att varorna skulle tulltaxeras enligt nummer 46, med tull av 5 kronor för 100 kilogram.

I föregående års motioner hemställdes, att riksdagen måtte besluta, att den lägre tullen skulle utgå för de varupartier, som voro upptagna i en vid motionerna fogad förteckning. Styrelsen framhöll i anledning härav i sitt yttrande den 26 april 1944, att denna förteckning icke omfattade samtliga partier sockerbeter och cikorierötter, som tulltaxerats enligt nummer 140 utan att detta blivit i besvärsväg ändrat, och överlämnade en tablå över de under tiden 1 januari 1942—31 mars 1943 enligt nummer 140 tulltaxerade varupartier, som kunde förmodas hava utgjort till kaffesurrogat avsedda men icke färdigberedda sockerbeter eller cikorierötter. Motionärerna föreslå nu, att den lägre tullen under viss förutsättning skulle medgivas för de varupartier, som omnämndes i berörda yttrande av styrelsen. Såsom framgår av det samma kan styrelsen emellertid icke garantera, att den vid yttrandet fogade tablå är fullständig. Vid sådant förhållande synes det ej heller vara lämpligt att begränsa ett eventuellt medgivande på sätt i nu föreliggande motion föreslagits.

I motsats till vad fallet var föregående år utgå motionärerna nu ifrån att restitution av tull skulle bliva beroende av prövning i varje särskilt fall. En sådan anordning måste även med hänsyn till bland annat förut berörda olikheter i varornas beskaffenhet enligt styrelsens mening anses ofrånkomlig. Motionärernas förslag, att restitution skulle beviljas i den mån det visades, att varan icke före införseln undergått sådan behandling, att den kunde användas såsom kaffesurrogat, och ej utan rostning använts som sådant, kan styrelsen emellertid icke biträda. Styrelsen är nämligen icke övertygad om

att en sådan föreskrift helt överensstämmer med innebörden i de av Kungl. Maj:t den 20 januari 1943 meddelade utslagen. Enligt styrelsens mening bör ett eventuellt restitutionsmedgivande omfatta endast produkter, som till sin beskaffenhet förete sådan överensstämmelse med de i nämnda utslag avsedda, att någon tvekan icke kan råda därom, att Kungl. Maj:t skulle hava funnit även dessa hänförliga till nummer 46. Det är emellertid uppenbart, såsom styrelsen även i sitt föregående yttrande framhållit, att en prövning av denna art, sedan omkring tre år förflutit från varornas införsel, måste erbjuda mycket stora praktiska svårigheter. Importörernas möjligheter att förebringa erforderlig bevisning torde numera i stor utsträckning vara beroende av tillfälligheter, varför man har anledning förmoda, att resultatet komme att bli mindre tillfredsställande. Styrelsen finner det i varje fall uteslutet, att bevisningen skulle kunna grundas på intyg från de utländska leverantörerna.

Styrelsen vill icke underlåta att i detta sammanhang framhålla jämväl följande omständigheter. Såsom förut nämnts har Kungl. Maj:t vid prövning den 10 juni 1942 av vissa av styrelsen fattade beslut, enligt vilka en del partier sockerbetor hänförs till statistiskt nummer 140, icke funnit skäl vidtaga ändring i besluten. Det synes enligt styrelsens mening vara uteslutet, att restitution av tull medges för dessa partier. Därest möjligheten att erhålla restitution icke skulle omfatta nyss berörda partier, torde det emellertid bli nödvändigt att undantaga jämväl övriga i början av år 1942 inkomna sändningar. Eljest skulle de importörer, som icke hos Kungl. Maj:t anfört besvär över styrelsens beslut angående tulltaxeringen, komma i ett gynnsammare läge än de, som anfört sådana besvär. Då det egentliga skälet för ett medgivande av tullrestitution i den av motionärerna ifrågasatta ordningen skulle vara den omständigheten, att importörerna funnit Kungl. Maj:ts utslag den 10 juni 1942 vara prejudicerande och på denna grund underlåtit att i vederbörlig ordning anföra besvär, torde det vidare förtjäna övervägas, huruvida restitution bör kunna medgivas även i sådana fall, då underlåtenhet i nämnda hänseende icke skäligen kan antagas hava berott på anförda omständighet. Styrelsen syftar här främst på de i yttrandet den 26 april 1944 berörda fall, då besvär anförts hos Kungl. Maj:t men inkommit till finansdepartementet först efter klagotidens utgång.

På grund av vad ovan anförts får styrelsen förklara, att enligt styrelsens uppfattning anledning icke föreligger för utskottet att frångå den ståndpunkt, som utskottet föregående år intog i berörda fråga.

Stockholm den 3 april 1945.

Kungl. Generaltullstyrelsen.

Nils Wohlin.

H. Hartler.